

Beslissing van 28 juni 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [naam],
wonende te [plaats], [land],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

1.
wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
hierna ook te noemen: aangeklaagde sub 1,
tijdens zijn leven lid van de Nederlandse provincie van de
Ordensgemeenschap der Armen-Brüder des heiligen Franziskus,
2.
[naam],
hierna ook te noemen: aangeklaagde sub 2,
tot [datum] lid van de Nederlandse provincie van de
Ordensgemeenschap der Armen-Brüder des heiligen Franziskus,
3.
[naam],
hierna ook te noemen: aangeklaagde sub 3,
lid van de Nederlandse provincie van de Ordensgemeenschap der
Armen-Brüder des heiligen Franziskus,
4.
wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
hierna ook te noemen: aangeklaagde sub 4,
tijdens zijn leven lid van de Nederlandse provincie van de
Ordensgemeenschap der Armen-Brüder des heiligen Franziskus.

1. De procedure

1.1. Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 3 november 2011. Op 22 februari 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg, optredend namens de Duitse Ordensgemeenschap der Armen-Brüder des heiligen Franziskus. Op 27 april 2012 is een brief ontvangen van mr. J.J.M. Goltstein, advocaat te Kerkrade, waarin hij zich in plaats van mr. Baetens als advocaat stelt voor de Duitse Ordensgemeenschap der Armen-Brüder des heiligen Franziskus.

1.2. Op 24 mei 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd. Namens de Ordensgemeenschap is verschenen mr. Goltstein voornoemd.

Ter zitting is door klager een verklaring van zijn huisarts overgelegd. Mr. Golstein heeft een uittreksel uit de Gemeentelijke Basisadministratie overgelegd een voorts een presentielijst van een reünie op internaat [plaats] getoond.

2. De klacht

2.1. Klager is op negenjarige leeftijd door zijn ouders naar het [naam] te [plaats] gestuurd. Klager heeft daar van [periode] verbleven.

Aldaar is klager door meerdere broeders misbruikt.

Aangeklaagde sub 1 was opzichter op de slaapzaal. Hij nam klager mee naar de slaapzaal en deed daar diens broek naar beneden. Aangeklaagde sub 1 raakte zijn eigen geslacht aan onder zijn pij en liet ook klager zijn geslacht aanraken. Dit gebeurde om de veertien dagen.

Aangeklaagde sub 2 was een sterke man. Hij gooide klager op de speelplaats omhoog bij wijze van spel. Bij het opvangen kwamen de handen van aangeklaagde sub 2 in de broek van klager en daarbij werd het geslacht van klager aangeraakt. Dit gebeurde eenmaal per maand.

Aangeklaagde sub 3 was de ziekenbroeder, die ook wel [naam] werd genoemd. Hij penetreerde klager met één of twee vingers en kneedde voorts met zijn handen de schaamstreek van klager. Dit gebeurde wekelijks of eens per veertien dagen. Ook heeft aangeklaagde sub 3 klager eens verdoofd met een etherlap. Toen klager nadien wakker werd, had hij veel pijn aan zijn anus, zodat hij denkt door aangeklaagde sub 3 te zijn verkracht.

Aangeklaagde sub 4 was het hoofd van de MULO. Hij kneedde de testikels van klager, zogenaamd om te voelen of deze ziek was. Dit gebeurde eens per veertien dagen à drie weken.

Klager is ook fysiek veelvuldig mishandeld door diverse broeders.

Klager heeft zijn heeroom (een Jezuiet) in vertrouwen genomen en verteld over het misbruik. Deze waarschuwde de vader van klager die klager een fors pak rammel gaf. Met medeleerlingen durfde klager niet over misbruik te praten.

2.2. Klager heeft zijn hele leven paniek- en angstaanvallen als gevolg van het misbruik. Die aanvallen worden thans gedempt met medicatie.

2.3. Klager wenst erkenning van hetgeen hem is aangedaan en wil dat er maatregelen worden genomen tegen de toenmalig verantwoordelijken. Voorts wil klager een financiële tegemoetkoming voor zijn medische kosten en een vergoeding van € 10.000,00 voor het aangedane leed.

Klager hoopt dat de gegrondverklaring van zijn klacht hem wat zelfrespect zal doen hervinden en wil ermee het misbruik op [plaats] openbaar maken.

3. Het verweer

Geen van aangeklaagden is verschenen.

Mr. Baetens heeft in het verweerschrift gesteld dat de Duitse orde, nu de Nederlandse orde in 2003 is opgeheven, ondanks dat het pensioonaat te [plaats] formeel niet onder haar leiding stond of onder haar verantwoordelijkheid viel, de verantwoordelijkheid voor gebeurtenissen

op het pensioonaat te [plaats], op zich neemt. Het gaat om de morele verantwoordelijkheid en niet de financiële verantwoordelijkheid.

In het verweerschrift is voorts gesteld dat in de archieven van de orde, die incompleet zijn, geen aanwijzingen zijn gevonden van het door klager gestelde misbruik door aangeklaagden. De klacht per aangeklaagde is bovendien weinig specifiek.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de sinds 1 november 2011 geldende Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk. Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebuiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van één klager. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. Dit elementaire rechtsbeginsel moet ook in deze procedure in acht worden genomen.

4.4. De verklaring van klager met betrekking tot aangeklaagde sub 2 is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. In de thans voorliggende zaak zijn echter geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klager ondersteunen. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard; waarmee overigens bepaald niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn.

4.5. Met betrekking tot de klachten tegen aangeklaagde sub 1, 3 en 4 oordeelt de Klachtencommissie als volgt.

Er zijn meer dan vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Daardoor zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden voor zover deze zien op de aangeklaagden sub 1, 3 en 4.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager ter zitting zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt de verklaring van klager ondersteund door een aantal steunbewijzen. Ten aanzien van gedaagde sub 1 gaat het om verklaringen van de heer [naam] en de [naam]. Ten aanzien van aangeklaagde sub 3 is steunbewijs te vinden in eveneens een verklaring van de heer [naam]. Ten aanzien van aangeklaagde sub 4 is er steunbewijs in de vorm van de van verklaring van de heer [naam], de heer [naam], de heer [naam], de heer [naam] en de gegrond verklaarde klacht met nummer 2010T174 (2) van de heer [naam].

De Klachtencommissie acht voldoende aannemelijk dat aangeklaagde sub 1 zich door klager aan zijn geslacht liet aanraken en voorts dat aangeklaagde sub 1 zijn geslacht in het bijzijn van klager aanraakte.

Ten aanzien van aangeklaagde sub 3 acht de Klachtencommissie aannemelijk dat deze klager met één of twee vingers penetreerde en in de schaamstreek kneedde. Naar het oordeel van de klachtencommissie is onvoldoende komen vast te staan dat aangeklaagde sub 3 klager heeft verkracht. Daarvoor kunnen onvoldoende feiten en omstandigheden worden vastgesteld. Met betrekking tot aangeklaagde sub 4 is aannemelijk dat dat deze de testikels van klager met zijn handen kneedde.

4.6. De Klachtencommissie kan op basis van het relaas van klager niet met een redelijke mate van nauwkeurigheid vaststellen hoe vaak het misbruik heeft plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht op basis van de verklaring van klager aannemelijk dat hij in tenminste eens per veertien dagen door één van de broeders is misbruikt.

4.7. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door de aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik tussen de negen en de veertien jaar oud. Aangeklaagden waren voor hem autoriteiten op het internaat. De Klachtencommissie overweegt ten overvloede dat ook het door klager ervaren fysieke mishandeling uiteraard verwerpelijk is. Gelet op het bepaalde in de Procedure behoort het echter niet tot de taak van de Klachtencommissie om over een klacht met betrekking tot fysiek mishandeling te oordelen.

4.8. Gelet op het feit dat aangeklaagden zijn overleden, uitgetreden of niet te traceren zijn, kunnen tegen hen geen maatregelen worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.9. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegronde verklaring van de klacht door de overste van de orde zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding kunnen wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Duitse kerkprovincie van de Ordensgemeinschaft der Armen-Brüder des heiligen Franziskus de klacht voor zover die zich richt tegen aangeklaagden sub 1, tegen aangeklaagde sub 3 als hiervoor bedoeld en tegen aangeklaagde sub 4 gegrond te verklaren en voor zover deze zich richt tegen aangeklaagde sub 2 niet gegrond en adviseert de Overste zich in te zetten voor vermindering van het leed van klager.

Dit advies is vastgesteld op 28 juni 2012 door mr. P.A.M. Hendriks, voorzitter, drs. A.M. van Beelen en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Duitse kerkprovincie van de Ordensgemeinschaft der Armen-Brüder des heiligen Franziskus en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.